

VIRKSOMHEDER

Udbydere af lyntest angriber sundhedsmyndighederne: De har dømt hurtigtest ude på baggrund af »tvivlsomme« studier

Markant færre danskere og virksomheder bruger lyntest, efter sundhedsmyndighederne i begyndelsen af november dømte dem ude på et alt for spinket grundlag. Sådan lyder kritikken fra de private udbydere og en ekspert. Overlæge bag notatet til myndighederne fastholder kritikken af de hurtige test, men afviser, at de er dømt ude som supplement.

Bo Hansen på 43 år har valgt at betale for at blive lyntestet, efter at flere kolleger har været smittet med covid-19. Han kunne ikke vente på resultatet og ville ikke risikere at bære smitten videre. Men det risikerer han ifølge sundhedsmyndighederne at gøre alligevel, for de fastholder, at antigenest ikke kan bruges til at diagnosticere enkeltpersoner.

Foto: Tobias Kobborg

Siden sommer har flere og flere private udbydere tilbudt danskerne at blive testet for corona med såkaldte antigentest, som giver svar efter 15 minutter.

Det har en lang række aktører benyttet sig af. Både hos Danish Crown og Danfoss tester man jævnligt sine medarbejdere [for at undgå store smitteudbrud på virksomhederne](#), ligesom mange har benyttet sig af de hurtige test frem for at vente i flere dage på svar på det offentliges test.

Men i begyndelsen af november slog en ekspertgruppe fast, at [antigentest er langt mindre følsomme](#) end den type test, som det offentlige bruger. Det fik efterfølgende [Sundhedsstyrelsen til at fraråde brugen af antigentest](#), hvis man har symptomer på covid-19 eller har været i nærheden af en, der er smittet.

Men det møder nu kritik fra udbyderne Falck, SOS International, Copenhagen Group og Waterfront Doctors og en forsker i pandemi. De mener, at antigentest er blevet dømt ude på et for spinkelt grundlag, og at de to studier af antigentest, som ekspertgruppen læner sig op ad, er alt for usikre og fejlbehæftede til at kunne fælde dom over de hurtige test.

»Notatet virker meget negativt, synes jeg. Det er et stort problem, når man på den måde måske maner brugen af antigentest til jorden, før vi har undersøgt deres spændende potentiale,« siger professor Lone Simonsen, som forsker i pandemier ved Roskilde Universitet.

Hun mener, at der er behov for et dansk studie af antigentest.

»Det er meget mærkværdigt, at vi ikke har et større fokus på at få udredt, hvor følsomme antigentest er. For det har virkelig en stor værdi, at man med antigentest kan få svar på 15 minutter, i stedet for at folk skal vente på svar i to dage,« siger hun.

Frygt for test efter notat

Sundhedsmyndighedernes udmeldinger har ifølge udbyderne allerede haft store konsekvenser. Alle udbydere oplyser, at de har oplevet et fald i antallet af danskere og virksomheder, som benytter sig af antigentest, siden notatet blev udgivet.

Derfor er de tre største udbydere SOS International, Falck og Copenhagen Group gået sammen om at sende et brev til Statens Serum Institut (SSI).

»Vi har dannet fælles front, for vi er meget utilfredse med, at sundhedsmyndighederne fraråder antigentest så massivt på baggrund af så tvivlsomme studier med alvorlige fejlkilder,« siger Karin Tranberg, der er divisionsdirektør ved udbyderen SOS International.

Hun fortæller, at antallet af personer, der bliver testet hos SOS International, er mere end halveret, siden notatet udkom.

»Det er dybt kritisabelt og vildt bekymrende, at det er sådan her, man undersøger ting. Man vil ikke rigtigt høre på os, og imens går tiden bare,« siger hun.

»Antigentest kan spille en meget vigtig rolle som et redskab til hurtigt at finde et stort antal smittede uden at bruge for mange ressourcer. Det kan således være et overvågningsredskab og endnu et vigtigt middel i kampen mod virus.«

Også hos Falck har man oplevet et fald. Topchef Jakob Riis er »forundret« over sundhedsmyndighedernes udmeldinger om antigenest.

»Jeg forstår ikke, hvorfor man vender det blinde øje til noget, som kunne være et fantastisk supplement til de test, som det offentlige tilbyder,« siger han.

Han peger på, at Danmark under coronakrisen har brugt nedlukninger, restriktioner, social afstand og de offentlige test til at bringe situationen under kontrol.

»Og det har virket rigtigt godt, men der er også store omkostninger ved det økonomisk og for erhvervslivet, og der mener vi, at vi har et godt værktøj, så de aktører, der bidrager med aktivitet i samfundet, også kan bidrage med at screene folk for covid-19 og være med til at bryde smittekæder,« siger han.

Studiers fejlkilder er ikke gengivet i notat

Ekspertgruppen var nedsat af Det faglige råd for klinisk mikrobiologi, hvor Danske Regioner og Statens Serum Institut deltager. I notatet angiver ekspertgruppen, at deres største forbehold over for antigenest er, at de er langt mindre følsomme end PCR-test, som er de test, som det offentlige bruger.

Producenternes egne undersøgelser har vist, at antigenest har en følsomhed på mellem 93 og 98 pct. i forhold til PCR-testen, men ekspertgruppen konkluderer, at antigenest kun har en følsomhed på mellem 50 og 60 pct. Det betyder, at de ifølge ekspertgruppen ikke vil registrere mellem 40 og 50 pct. af de smittede, som bliver testet med lyntest.

Den konklusion bygger ekspertgruppen blandt andet [på to studier af antigenest](#). De tre udbydere af antigenest skriver i brevet til Statens Serum Institut, at de er »overraskede« over ekspertgruppens vægtning og udlægning af forskningsresultaterne i de to studier.

De henviser til, at det ene studie, det såkaldte Cochrane-review, når til konklusionen, at den eksisterende forskning på området ikke har tilstrækkelig kvalitet til, at reviewet kan nå til egentlige konklusioner om antigenest.

Derudover fremhæver udbyderne, at det andet studie, som er fransk, har væsentlige fejlkilder. Blandt andet har franskmændene testet prøver fra smittede personer, som har været frosset ned til minus 80 grader. Anvendelsen af frosne prøver fra podning fra næsehulen udgør ifølge franskmændene selv en væsentlig fejlkilde. Men de forbehold er ikke gengivet i ekspertgruppens notat.

I perioden 19. oktober til 14. november har de tre udbydere tilsammen testet 58.764 personer med antigentest. I den periode fandt de 953 smittede personer. Det svarer til en positivprocent på 1,62 pct., hvilket er på linje med niveauet fra de offentlige PCR-tests i samme periode.

»Vi mener, at det er et godt argument for, at følsomheden umuligt kan være så dårlig, som ekspertgruppen påpeger på baggrund af de tvivlsomme studier,« siger Karin Tranberg.

FAKTA

Her er forskellene på lyntest og de test, som det offentlige bruger

De offentlige test

Når man bestiller en tid til en coronatest hos det offentlige, bliver man testet med en PCR-test, som leder efter covid-19 virussens RNA. Testen foretages ved at føre en pødepind ned i halsen eller op i næsen og kan ifølge sundhedsmyndighederne påvise helt ned til én enkelt viruspartikel i en slimprøve og regnes derfor for sikker.

De private lyntest/antigentest

En antigentest eller lyntest, som den også bliver betegnet som, fordi den giver svar på 15 minutter, bliver udbudt af private udbydere som Falck, SOS International, Copenhagen Group og Waterfront Doctors. Man betaler 3-600 kr. for at blive testet.

Testen foretages ved en næsepodning og registrerer virusproteiner i en prøve ved hjælp af en kemisk test. Sundhedsmyndighederne mener, at antigentest er markant mindre følsomme end det offentlige PCR-test, og at antigentest derfor ikke med sikkerhed kan fastslå, om man er smittet med coronavirus. De mener, at der er stor risiko for, at den giver et negativt svar, selvom man faktisk er smittet. Testen anvendes derfor ikke i det offentlige testsystem.

De private udbydere er uenige i, at antigentest er så markant mindre følsomme end PCR-test og kritiserer, at sundhedsmyndighederne bygger deres anbefalinger på studier af antigentest, som de mener er tvivlsomme.

Antistoftest

Antistoftest kan påvise antistoffer over for ny coronavirus. Testen foretages ved en blodprøve.

Antistoffer udvikles af kroppen som en reaktion på en infektion med ny coronavirus. Det vil sige, at testen kan vise, om man har haft Covid-19 tidligere. Man ved dog endnu ikke, hvor længe man kan måle antistoffer efter infektionen. Og selvom man får påvist antistoffer, er det ingen garanti for, at man er immun over for at blive smittet igen.

Kilder: Sundhedsstyrelsen, Falck og SOS International

FOLD IND

Så længe der ikke er bedre studier af antigentest, er professor Lone Simonsen dog enig med sundhedsmyndighederne i, at man ikke kan bruge antigentest til at diagnosticere enkeltpersoner.

»Hvis følsomheden virkelig kun er 60 pct., kan man ikke slutte, at en person, der bliver testet negativ, ikke er smittet,« siger hun.

Men hun mener, at det er et stort problem, hvis man opgiver at bruge antigenest til screening.

»Antigenest kan spille en meget vigtig rolle som et redskab til hurtigt at finde et stort antal smittede uden at bruge for mange ressourcer. Det kan således være et overvågningsredskab og endnu et vigtigt middel i kampen mod virus,« siger hun.

Hun mener, at antigenest stadig kan bruges på store virksomheder og uddannelsesinstitutioner.

»For selv hvis lyntestene kun fanger halvdelen af alle de smittede på en skole eller arbejdsplads, så er sandsynligheden for at opdage og nedbringe smitten stadig væsentlig større, end hvis man ikke tester,« siger hun.

[Inotatet](#) åbner ekspertgruppen også for, at antigenest i særlige tilfælde vil kunne bruges som supplement til de offentlige test. F.eks på slagterier. Men i [pressemeldelsen](#), hvor Sundhedsstyrelsen fraråder danskerne at bruge antigenest, skriver styrelsen, at antigenest først »på sigt« kan bruges som supplement i »bestemte situationer«.

Det har ifølge udbyderne også sået tvivl om brugen af antigenest hos virksomhederne og har betydet, at mange virksomheder har aflyst deres aftaler med udbyderne.

»Vi var lige åbnet i Esbjerg og Billund på efterspørgsel fra virksomheder. I Esbjerg er der for eksempel mange, der gerne vil have testet deres medarbejdere, inden de skal ud på boreplatformene, men vi har fået en masse opsigelser fra virksomheder, som er bange for, at antigenest på nuværende tidspunkt ikke er gode nok efter sundhedsmyndighedernes udmeldinger,« siger Karin Tranberg fra SOS International.

Ekspertgruppe: Antigenest er ikke dømt ude

Jan Gorm Lisby, der er med i ekspertgruppen og overlæge med speciale i klinisk mikrobiologi ved Hvidovre og Amager Hospital, pointerer, at ekspertgruppen ikke dømmer antigenest ude.

»Men vi kan ikke støtte, at man i det offentlige screeningsprogram, hvor målet er inddæmningen af pandemien i Danmark, anvender antigenest fremfor PCR-test,« siger han.

Han anerkender, at der er mangelfuld litteratur på området og påpeger, at ekspertgruppen derfor også har taget udgangspunkt i, hvad man ved om brugen af antigenest i forhold til andre luftvejsvirus som for eksempel influenza.

»Og dér siger litteraturen samstemmende, at antigenest har en væsentlig lavere følsomhed. Derudover står vi på ryggen af vores mangeårige erfaring og tekniske viden om, hvordan PCR-test og antigenest konstrueres, som tilsiger, at det ikke er sandsynligt, at man med eksisterende teknologi kan designe en antigenest, som har en følsomhed, der er lige så god som en PCR-test,« siger han.

Hvorfor skriver I direkte, at følsomheden kun er 50-60 pct., når litteraturen er mangelfuld?

»Fordi den mangelfulde litteratur i hvert fald ikke modsiger det, vi ved i forvejen om følsomheden af antigenests ved andre luftvejsvirus. Tværtimod siger den, at der er en sensitivitet på omkring 50-60 pct. i forhold til PCR-test, og det er pudsigt nok, hvad vi ville have forventet,« siger han.

Men hvorfor skriver I ikke forbeholdene i notatet?

»Fordi notatet ikke er et videnskabeligt dokument, som for eksempel skal publiceres i The New England Journal of Medicine. Notatet er et opdrag, vi har fået om at komme med vores faglige mening,« siger han.

Men jeres notat har jo så betydning, at de danske udbydere af antigentest alle har oplevet markante fald i antallet af virksomheder, der bruger antigentest til at screene deres medarbejdere. Er det ikke et problem?

»Så må de virksomheder, der aflyser, gøre sig den ulejlighed at læse notatet og Sundhedsstyrelsens anbefalinger ordentligt. Vi mener sagtens, at man kan overveje at benytte antigentest i samfundet, hvis alternativet er ingen test. Det kunne for eksempel være ved indgangsdøren til Danish Crown eller ved indgangen til Parken,« siger han.

Danske undersøgelser på vej

Jan Gorm Lisby fortæller, at han er en del af et team, der er i gang med at stable et nationalt evalueringsstudie af antigentest på benene.

Derudover er han i samarbejde med Divisionsforeningen og Dansk Live, som er interesseorganisation for festivaler og spillesteder, i gang med et projekt, hvor de vil undersøge, om man kan anvende antigentest som screening, [inden man skal ind til større events](#).

Hos Sundhedsstyrelsen forholder vice-direktør Helene Probst sig ikke til kritikken af ekspertgruppens konklusioner om antigentesternes følsomhed. I et skriftlig svar fastholder hun, at de kun har en følsomhed på 50 pct. og fraråder, man bruger dem, hvis man er i tvivl, om man er smittet.

»Vi vurderer samtidig, at der kan være andre situationer, hvor antigentest kan anvendes og være et supplement til PCR-test. Det er et emne, vi har drøftet med vores faglige arbejdsgrupper, og vi vil snarest opdatere vores retningslinjer i forhold til dette,« skriver hun.

Sundheds- og ældreminister Magnus Heunicke (S) skriver i en skriftlig kommentar, at regeringen godt kan se interessante muligheder i hurtigtest.

»Jeg forstår godt, at der er store forhåbninger til antigentestene, men vi må ikke være så ivrige, at det bliver på bekostning af danskernes sikkerhed og vores greb om pandemien,« siger han.

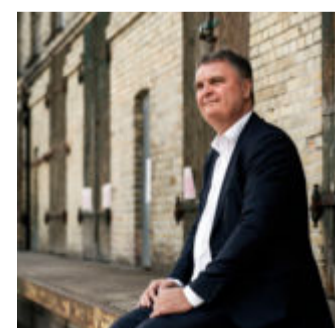

LÆS MERE

[VIRKSOMHEDER](#) | [ABONNEMENT](#)

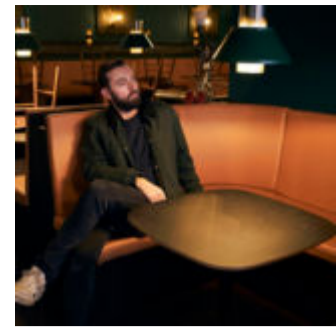
Topchef taler ud om Danmarks første epicenter for corona: »Man skal ikke tro, at det ikke kan blive værre. For det kan altid blive værre«

[SAMFUND](#) | [ABONNEMENT](#)

På spillesteder som Hotel Cecil kan massetest være vejen til genåbning: »Jeg har et håb om, at det kan lade sig gøre«

BUSINESS | ABONNEMENT

Myndigheder dømte lyntest ude. Nu svarer udbydere igen: »Dybt kritisabelt«

NYHEDER | ABONNEMENT

Ministerium undlod at alarmere den øverste chef i fire dage trods vigtig viden: »Der er tale om et alvorligt systemsvigt«

ANALYSE | ABONNEMENT

Nederlaget i nat var så knusende for Trump, at han nu kommer med overraskende tilladelse

OPINION | ABONNEMENT

Tre professorer: En sådan udtalelse fra landets statsminister får hårene til at rejse sig

NYHEDER

Ubuden gæst lurede på fortroligt møde med Trine

Bramsen: »Hvem dér?«

NYHEDER | ABONNEMENT

Et manipuleret foto er blevet et omdrejningspunkt i heftig Christiansborg-strid om hykleri

NYHEDER

Danske fængsler bliver overrendt af indsatte næste år: »Det er af flere årsager meget bekymrende«

Mette Frederiksen sagde igen og igen, at der ikke var anden udvej end at aflive alle mink – men nu kommer Kåre Mølbak med en anden udlægning

DAGENS OVERBLIK

Heunicke kendte til virusmutation i mink – men tilbageholdt oplysninger

BUSINESS-OVERBLIK

Regeringens grønne skattereform kan gøre tusinder arbejdsløse

BUSINESS

Stort flyselskab vil kræve coronavaccine af passagerer

NYHEDER | ABONNEMENT

Smitten stiger nu i København og gymnasier kan blive lukket: »Vi ser en del smitte blandt unge«

Kamp om boligjuveler i gang: Kan få lejligheder til 88 år gammel pris

BUSINESS | ABONNEMENT

Minkformand **langer ud** efter minister: »Det er mærkeligt at angribe andre, når man selv bor i et glashus«

NYHEDER | ABONNEMENT

Biden vil styrke klimapolitik med gammel kending, der fik **wakeup call** i Grønland

BUSINESS

Nu kan kørekortet gemmes på mobiltelefonen

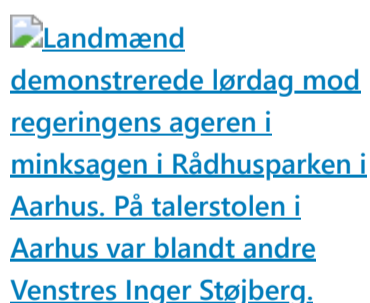
BUSINESS | ABONNEMENT

Danske Bank risikerer **millionbøde** for forkerte data om inkassokunder

MEST LÆSTE

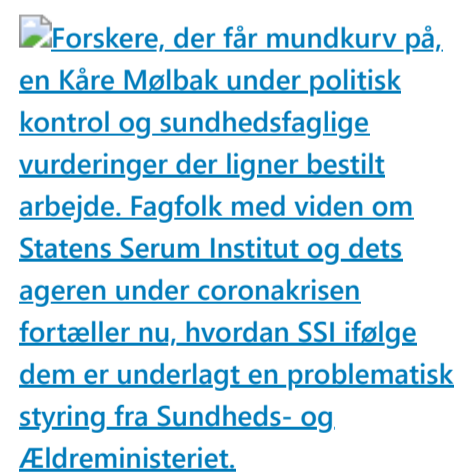
1. [NYHEDER](#)

Foran 400 vrede landmænd brugte Inger Støjberg Trumps favoritudtryk: »Det dér? Det er splittelse i sin essens«

 Landmænd demonstrerede lørdag mod regeringens ageren i minksagen i Rådhusparken i Aarhus. På talerstolen i Aarhus var blandt andre Venstres Inger Støjberg.

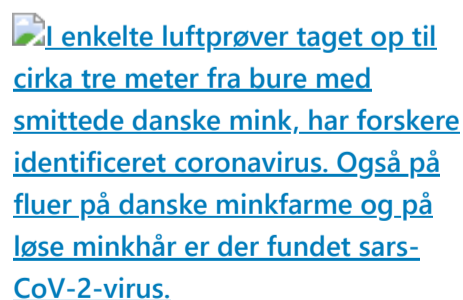
2. [NYHEDER](#) | [ABONNEMENT](#)

Beskyldes for at tryne Kåre Mølbak: Førende eksperter advarer nu om alt for tætte bånd mellem SSI og regeringen

 Forskere, der får mundkurv på, en Kåre Mølbak under politisk kontrol og sundhedsfaglige vurderinger der ligner bestilt arbejde. Fagfolk med viden om Statens Serum Institut og dets ageren under coronakrisen fortæller nu, hvordan SSI ifølge dem er underlagt en problematisk styring fra Sundheds- og Ældreministeriet.

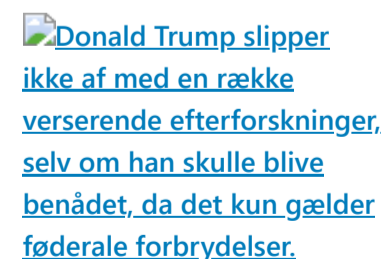
3. [NYHEDER](#) | [ABONNEMENT](#)

Det er en dyb gåde, hvordan minksmitten breder sig, men én foruroligende mulighed står åben

 I enkelte luftprøver taget op til cirka tre meter fra bure med smittede danske mink, har forskere identificeret coronavirus. Også på fluer på danske minkfarme og på løse minkhår er der fundet sars-CoV-2-virus.

4. [NYHEDER](#) | [ABONNEMENT](#)

Benådning eller ej – en stribe giftige sager venter på Trump. Fra sexkrænkelser til økonomisk kriminalitet

 Donald Trump slipper ikke af med en række verserende efterforskninger, selv om han skulle blive benådet, da det kun gælder føderale forbrydelser.

5. [NYHEDER](#)
DIREKTE6. [AOK](#) | [ABONNEMENT](#)

Liveblog: Få seneste nyt om coronavirus

 [Danish Prime Minister Mette Frederiksen \(S\) participates in summit on video conference on the corona pandemic with EU heads of state and government at Marienborg in Kongens Lyngby, Thursday 29 October 2020 ..](#) (Photo: Mads Claus Rasmussen / Ritzau Scanpix)

Først i døden afslørede Kim Schumacher sin hæsligste hemmelighed – men også sin smukkeste

 [Altid parat til at stille sig op foran et kamera og lave grimasser. Kim Schumacher forstod at sætte sig selv i scene og var stort set ligeglad med, hvad andre mente.](#)

7. [AOK](#)

Mads Christensen: Her er det næste tvingende nødvendige coronatiltag fra regeringen

 [»Forleden var jeg på restaurant, og her så jeg noget nyt og spændende: en ny type ansigtsmaske. Af plastic. Ikke de der store fullface-skærme, der minder om en transparent svejsemaske,« skriver Mads Christensen, klummeskribent.](#)

8. [NYHEDER](#)

Heunicke kaldes i samråd om politisk pres på Statens Serum Institut: »Det er skandaløst«

 [Sundhedsminister Magnus Heunicke \(S\) skal på opfordring fra Enhedslisten i samråd om arbejdsforholdet mellem Statens Serum Institut og regeringen.](#)

Til forsiden

Grundlagt 1749 af Ernst Henrich Berling

Berlingske Media A/S Pilestræde 34
DK-1147 København K, Danmark

OM BERLINGSKE

KUNDESERVICE

PRODUKTER

Tom Jensen, Chefredaktør (Ansv)
Mette Østergaard, Chefredaktør
Kevin Walsh, Digital redaktionschef
Anders Krab-Johansen, Koncernchef og udgiver

Følg Berlingske

